Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

✦ № 163 (9659).

1989 йил 31 август пайшанба

Баҳоси 3 тийин.

ТОШКЕНТДАГИ «Шарқ» чарм ва пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасида махси, ковуш ва бошқа моделдаги пойабзаллар тайёрланади. Уларни аҳоли дидига мос, сифатли қилиб тайёрлашда тикув цехи коллективи катта ҳисса қўшиб келяпти. Суратда: мазкур цехнинг пешқадам чеварларидан Ф. Билолова шогирди Н. Каримовага ўз тажрибаларини ўргатмоқда.

Т. КАРИМОВ суратга олган.

ЛОЙИҲА

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИ ҲАҚИДА

1. Умумий қоидалар

1-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари сайловининг асослари

Ўзбекистон ССР маҳаллий Советлари — область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район, посёлка ва қишлоқ Советлари депутатлари сайлови бир мандатли сайлов округлари бўйича умумий, тенг ва тўппа-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш ва сайловчиларнинг ўз истакларини эркин билдиришлари йўли билан ўтказилади.

2-модда. Умумий сайлов ҳуқуқи

Ўзбекистон ССР маҳаллий Советларига халқ депутатларини сайлаш умумийдир: Ўзбекистон ССРнинг 18 ёшга тўлган гражданлари сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадирлар.

Ўзбекистон ССР гражданларининг сайлов ҳуқуқларини уларнинг келиб чиқиши, социал ва мулкий мавқеи, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, муайян жойда яшаб турган вақти, машғулотининг тури ва характерига қараб, бирон-бир даражада бевосита ёки билвосита чеклаш тақиқланади.

Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган руҳий касал гражданлар, озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган, шунингдек суд қарори билан мажбурий даволаш жойларига юборилган шахслар сайловда қатнашмайдилар.

3-модда. Тенг сайлов ҳуқуқи

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига депутатларни сайлаш тенгдир: сайловчи бир овозга эгадир; сайловчилар ҳамда депутатликка номзодлар сайловда тенг асосларда иштирок этадилар.

Хотин-қизлар ва эркаклар тенг сайлов ҳуқуқига эгадирлар.

Ҳарбий хизматчилар барча гражданлар билан баробар сайлов ҳуқуқларидан фойдаланадилар.

4-модда. Тўппа-тўғри сайлов ҳуқуқи

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг депутатлари сайлови тўппа-тўғридир: халқ депутатлари гражданлар томонидан бевосита сайланади.

5-модда. Яширин овоз бериш

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловда овоз бериш яширинидир: овоз берувчиларнинг ўз истакларини билдиришини назорат қилишга йўл қўйилмайди.

6-модда. Бошқа иттифоқдош республикалар гражданларининг сайлов ҳуқуқи

Бошқа иттифоқдош республикаларнинг гражданлари Ўзбекистон ССР территориясида Ўзбекистон ССР гражданлари билан тенг сайлов ҳуқуқларидан фойдаланадилар.

7-модда. Сайлов комиссияларининг сайловни ўтказиши

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайлов ўтказишни меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилар ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги, истиқомат жойларидаги сайловчилар ва ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчилар йиғилишларининг ҳамда аҳолининг ташаббускор жамоат органлари вакилларидан тузиладиган сайлов комиссиялари таъминлайди.

8-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни тайёрлаш ва ўтказишда ошкоралик

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни сайлов комиссиялари, меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари очиқ ҳамда ошкора тайёрлайдилар ва ўтказадилар.

Сайлов комиссиялари ўз ишлари тўғрисида, сайлов округлари, сайлов участкалари тузилганлиги ҳақида, сайлов комиссияларининг составн, жойлашган ери ва иш вақти ҳамда сайловчиларнинг рўйхатлари тўғрисида гражданларни хабардор қиладилар. Сайлов комиссиялари агар округ сайловчилари вакилларининг конференцияси ўтказилган бўлса, ана шу конференция якунларини, депутатликка номзодларни рўйхатга олиш маълумотларини, рўйхатга олинган номзодлар тўғрисидаги биографик маълумотларни, ҳар бир номзод бўйича овоз бериш натижаларини ва сайлов якунларини гражданларга маълум қиладилар.

Сайлов комиссияларининг мажлисларида, шу жумладан депутатликка номзодларни рўйхатга олиш, сайлов участкасида овозларни санаб чиқиш пайтида, округ бўйича сайлов натижаларини аниқлаш ҳамда сайловнинг умумий якунларини чиқариш чоғида меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилар ва хизматчилар коллективларининг ўқувчилар ва студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, истиқомат жойларидаги сайловчилар, ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчилар йиғилишларининг, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органларининг вакиллари, ишончли вакиллар, шунингдек матбуот, телевидение, радио вакиллари иштирок этиш ҳуқуқига эга. Ушбу вакилларнинг ваколатлари тегишли ҳужжат билан ёки меҳнат коллективи, жамоат ташкилоти, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар ва студентлар билан биргаликдаги, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги, ҳарбий хизматчилар йиғилишининг, аҳоли ташаббускор жамоат органининг қарори билан тасдиқланган бўлиши керак. Уларнинг сайлов куни овоз бериш хоналарида ёки сайлов комиссияларининг мажлисларида ҳозир бўлиш ниятлари ҳақида тегишли сайлов комиссияларига олдиндан хабар бериб қўйилиши керак.

Оммавий ахборот воситалари Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари сайловига тайёргарлик қандай бораётганлигини ва ўтишини сайлов округи аҳолиси сўзлашадиган тилларда ёритадилар. Сайлов комиссиялари, давлат ва жамоат органлари, меҳнат коллективлари уларга сайловни тайёрлаш ва ўтказиш билан боғлиқ маълумотларни берадилар.

9-модда. Гражданлар, меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотларининг Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни тайёрлаш ва ўтказишда қатнашиши

Ўзбекистон ССР гражданлари Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни тайёрлаш ва ўтказишда меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари, аҳолининг ташаббускор жамоат органлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар ва студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ва ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари, сайлов округи вакилларининг конференциялари орқали ҳам, бевосита ҳам қатнашадилар.

Меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни тайёрлаш ва ўтказишда сайлов комиссияларидаги ўз вакиллари орқали ҳам, бевосита ҳам қатнашадилар.

10-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқи

(Давоми иккинчи бетда).

ДАЛАДА 24 ТРАКТОР

● ОҚҚЎРҒОН районидаги «Партия XXII съезди» колхози далаларида ҳамон ғўза парвариши тўла қувват билан давом этаяпти. 24 та трактор ёрдамида экин қатор ораси юмшатилмоқда. Шунингдек колхоз сувчилари ҳам ишни бўшаштиришмаяпти. Ҳозир барча карталарга сўнгги сув таралмоқда.

— Асосий майдонлардаги ғўзани қайтадан экишга тўғри келди,— дейди колхоз раиси Р. Усмонов.— Шунинг учун экин ўтган йилларга нисбатан 16—17 кун кечикмоқда. Ҳозир асосий диққат эътиборни ҳар туп ғўзада мўлжалдаги кўсакни етилтириб олишга қаратаяпмиз. Колхозимизнинг барча механизаторлари, сувчилари ва аъзолари сафарбар қилинган. Ғўзанинг ҳолати камида 5 сентябргача ишловни давом эттириш кераклигини кўрсатмоқда.

Бу йил колхоз аъзолари 1100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан оширнб хом ашё йиғиштириб олишни мўлжаллашган. Ҳосилнинг камида 80 фоизи машиналар ёрдамида териб олинади. Айни кунларда хўжаликда йиғим-теримга ҳам тайёргарлик қизғин. Барча терим техникаси икки мартадан назоратдан ўтказиб қўйилди.

М. ФАТТОҲОВ.

ОИЛАВИЙ ЗВЕНО РЕКОРДИ

✦ ЧИНОЗ. (телефон орқали олинди) Навоий номли колхозда меҳнатни ташкил этишнинг бригада, коллектив ва оила пудрати усуллари тобора кенг оммалашиб бораяпти. Шуниси диққатга сазоворки, янгича меҳнат қилаётган коллективларда барча экинлар ҳосилдорлиги бошқа бригада ва звеноларга қараганда анча юқори бўлмоқда.

Бунга Ҳабибулла Мирзаахмедов бошчилигидаги оилавий звено эришган натижани мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Ҳабибулла онаси Мамлакат Мирзаахмедова билан 11 гектар ердаги силосбоп маккажўхорини парвариш қилди. Озиғи, суви ўз вақтида берилган экин яхши ривожланди. Уч кунда бу звено колхозга 750 тонна кўк масса ўрниб топширди. Бошқача қилиб айтганда ҳар гекатр ердан пландаги 400 центнер ўрнига 681 центнердан силос олинди. Бундай натижага колхоз тарихида биринчи марта эришилди.

Звено аъзоларига плангача бўлган силоснинг ҳар центнерига 62 тийиндан, пландан ортиқча топширилган кўк массага эса I сўм 04 тийиндан ҳақ тўланди. Қисқаси, бу оила ҳозирнинг ўзидаёқ 350 сўмдан ортиқ қўшимча ҳақ олди.

Р. КАМОЛОВ.

Лабораторияда самараси 50 минг сўм

Тошкент Политехника институти олимлари томонидан ихтиро қилинган полимер қатлам билан қоплаш ускунасига мурожаат қилинса, бино ҳамда иншоотлар, мебель ва архитектура буюмлари, шунингдек кўпгина бошқа предметлар янада мустаҳкам бўлади. У маҳаллий ва мебель саноати, қурилиш индустрияси ҳамда бошқа тармоқларда қўлланиш учун тавсия этилади.

Ҳозирда мавжуд ускуналар ва полимер қатлам билан қоплаш усуллари замона талабидан анча йироқ бўлиб, улардан фойдаланиш ҳам мураккабдир. Янги ускуна эса бир вақтнинг ўзида ҳаво босимини назорат қилиш ва уни созлаш имконини беради. Ана шу янгиликни ишлаб чиқаришга жорий этиш натижасида олинадиган иқтисодий самара унинг кўламига боғлиқдир. Хусусан институт илмий тадқиқот лабораториясида ундан 50 минг сўм иқтисодий самара олинади.

А. ШЕРОВ.

● КПСС Марказий Комитетининг Баёнотига билдирилаётган фикр-мулоҳазалар

ДЎСТЛИГИМИЗ, ҚУДРАТИМИЗ—БИРЛИКДА

КЎПМИЛЛАТЛИ Ватанимиз тақдири учун, совет кишилари тақдири учун фавқулодда масъулият ҳозир бизнинг зиммамизга, яъни коммунистлар зиммасига тушмоқда. Ҳозир ҳар биримиздан, ҳар қачонгидан ҳам кўра конкрет ишлар соҳасида матонат кўрсатиш, партиявий ўртоқлик, кучларни бирлаштириш, қайта қуришга биргаликда кўпроқ ҳисса қўшиш талаб этилмоқда, қайта қуришсиз эса миллий муаммоларни ҳам, миллатлараро муаммоларни ҳам ҳал қилиб бўлмайди.

(КПСС Марказий Комитетининг баёнотидан).

НОЖЎЯ ҲАРАКАТДАН ФОЙДА ЙЎҚ

КПСС Марказий Комитетининг Совет Болтиқбўйи республикаларидаги аҳвол ҳақидаги баёноти билан танишиб чиққач, чуқур ўйга толдим. Мамлакат аҳолиси айни пайтда оғир дамларни бошларидан ўтказмоқдалар. Ана шундай дақиқаларда Болтиқбўйи республикалари аҳолисининг Иттифоқимиздан чиқиб кетишга уринишлари менимча калтабинликдир. Халқимизнинг бир ажойиб нақли бор: етти ўлчаб бир кес. Бу ҳар бир ишни ўйлаб қилиш керак дегани. Аммо Болтиқбўйиликлар бу нақлга амал қилишмаётганга ўхшайди. Улар мамлакатимизда олиб борилаётган қайта қуриш душманларининг сўзларига кириб ножўя ҳаракатлар қилишмоқда. Менимча, барча қардош республикалар Иттифоқдан ажралиб чиқишга эмас, балки хўжалик юритишда мустақилликка, жаҳон миқёсида рақобатлаша оладиган даражага эришишга интилишлари лозим. Буни эса қардош республикалар кўмагисиз амалга ошириб бўлмайди.

А. АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси мухбир-аъзоси, биология фанлари доктори, профессор.

УФҚЛАРНИ БЕРКИТМАНГ

КОЛХОЗИМИЗ меҳнат аҳли ҳам Болтиқбўйи республикаларида рўй бераётган воқеаларни қаттиқ ташвиш ва хавотирлик билан кузатаяптилар. Ишонгинг келмайди. Наҳотки у ерда бўлмағур ҳақоратлашларга, бўҳтонларга, давлатимиз рамзи бўлган белгиларни, байроқларни таҳқирлашгача, гражданлар уруши ва Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида жонларини фидо қилганлар учун ўрнатилган, табаррук ва қадамжо ҳисобланган ёдгорликларни топташгача бориб етаётган бўлсалар? Қўллари қандай борди экан? Ақл бовар қилмайди!

Фикримизча, буларнинг ҳаммаси ғаразгўй миллатчилар, экстремистларнинг иши.

Бир нарса аниқ. Улар ўз халқларининг манфаатларини, фаровонлигини кўзлашмаяпти. Ахир ҳар бир республика, ҳар бир регион мамлакатимизнинг бошқа минтақалари билан чамбарчас боғланган-ку! Наҳотки ана шу ҳаёт-мамот ришталарини бир варакайига узиб ташлашни, ажралишни, якканиб қолишни, ўз қобиғларига ўраниб, ўз ёғларига ўзлари қоврилишни хоҳлаётган бўлсалар?! Бу кимга керак? Кимларга фойда?

Қайта қуриш, ошкоралик ва демократия меҳнаткаш халқ учун кенг уфқлар очди. Бу имкониятдан оқилона фойдаланиш зарур. Ана шунда эркинлик, тўкинлик, фаровонлик бўлади. Буни унутмаслик, ёшариш, янгилаш, покланиш уфқларини атайлаб беркитмаслик керак.

Е. НАЛИБАЕВ,
Коммунистик районидаги «Правда» колхози раиси.

БАҲАМЖИҲАТ ҲАЛ ЭТАЙЛИК

СЎНГГИ пайтларда мамлакатимиздаги ички аҳвол мени ғоят ташвишга солмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Совет Болтиқбўйи республикаларидаги аҳвол муносабати билан баёноти эса бу ташвишимни янада кучайтирди.

Нималар бўлаяпти ўзи? Наҳотки давлатимизнинг бутун кучи, қудрати тенг ҳуқуқли республикаларимизнинг бузилмас иттифоқида эканлигини унутиб қўйишаётган бўлса. Ахир, «Бўлинганни бўри ер» деганларидек, иттифоқдан чиққан республика ака-укаларидан айрилиб, ночор қолган ўғилдек аҳволга тушиб қолмасмикан?

Болтиқбўйидагилар бўлинишга эмас, жипслашишга, мавжуд муаммоларни баҳамжиҳат ҳал қилишга даъват этишлари лозим.

Н. ЮНУСОВА,
ТошДУ филология факультети талабаси.

Эҳтирослар устун келмасин

КЕЙИНГИ пайтларда Коммунистик партия ва давлатимиз томонидан қабул қилинган бир қатор ҳужжатлар мамлакатимизда миллатлараро муносабатларда ташвишли вазият юзага келганлигидан далолат бермоқда. КПСС Марказий Комитетининг Совет Болтиқбўйиси республикаларидаги аҳвол тўғрисидаги баёноти унинг яна бир далили бўлди.

Халқимизда бирлашган ўзар, деган яхши нақл бор. Бизнинг республикаларимиз Совет Иттифоқига бирлашибгина ижтимоий ва иқтисодий соҳаларда тараққиётга эришдилар.

Албатта марказ билан республикалар ўртасида муайян муаммолар юзага келганлигидан кўз юмиб бўлмайди. КПССнинг миллий масала бўйича платформасида бу муаммоларни оқилона ҳал этиш, республикалар мустақиллигини кучайтириш аниқ-равшан кўрсатиб берилган. Келгуси йилдан бошлаб Болтиқбўйи республикаларининг регионал хўжалик ҳисобига ўтказилиши, партиянинг сўзи билан иши бирлигидан далолат бериб турибди.

Қайта қуриш вазифаларини барча Иттифоқдош республикаларнинг биргаликдаги ғайратлари, ҳаракатлари, соғлом кучларни жипслаштириш туфайлигина ҳал этиш мумкин. Литва, Латвия ва Эстониянинг бошқа Иттифоқдош республикалар, шу жумладан Ўзбекистон билан иқтисодий алоқалари чамбарчас боғлангандир. Бу ҳамкорлик иплариннинг бирортаси узилса пировард натижада Болтиқбўйи республикаларига ҳам салбий таъсир кўрсатмай қолмайди.

Умуман мамлакатимиздаги бугунги мураккаб вазиятда эҳтиросларга берилмасдан ақл-идрок билан иш тутиш керак. Бизнинг кучимиз, қудратимиз дўстликда, қардошликда. Буни унутишга ҳақимиз йўқ.

Жўра ОРТИҚОВ,
Тошкентдаги 155-мактаб директори.

✦ «ЗАНГОРИ ЭКРАН» ОРҚАЛИ БЕВОСИТА МУЛОҚОТ

Аҳолига томорқа ери...

Бугун соат 20 дан 30 минут ўтганда Ўзбекистон телевидениеси «Тошкент» студиясининг «Ер ҳақида суҳбатлашамиз» деб номланган «Бевосита мулоқот» кўрсатуви эфирга чиқади.

Унда колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларини ва якка тартибда уй-жой қурилишини янада ривожлантириш тўғрисидаги масалалар кўтарилади.

Телетомошабинларнинг бу борадаги саволларига область партия, совет, хўжалик раҳбарлари жавоб берадилар.

Қизиққан ўртоқлар қуйидаги телефон орқали қўнғироқ қилишлари мумкин:

41-01-62, 41-00-01, 41-38-51.

ЛОЙИҲА

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИ ҲАҚИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотларининг область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район органлари, шу жумладан уларнинг бошланғич ташкилотлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ва ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари, посёлка ва қишлоқ Советларига сайлов пайтида эса корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг цехлари, бўлимлари, участкалари, бригадалари ва бошқа бўлинмаларининг коллективлари аҳолининг ташаббускор жамоат органлари эгадирлар.

11-модда. Сайловчиларнинг Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатларига наказлари

Сайловчилар ўз депутатларига наказлар берадилар.

Наказларни бериш, умумлаштириш, қараб чиқиш ва бажаришни ташкил этиш тартиби Ўзбекистон ССР Қонуни билан белгиланади.

12-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети депутати статусининг мансаб мавқеи билан номувофиқлиги

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари составига кирувчи шахслар, ижроком раисидан ташқари, ижроия комитетлари бўлим ва бошқармаларининг раҳбарлари, раҳбарларнинг ўринбосарлари, район (шаҳар) халқ судларининг раислари ва аъзолари, областнинг бош давлат арбитри ва давлат арбитрлари ўзлари тайинланадиган ёки сайланадиган Советда бир вақтнинг ўзида депутат бўла олмайдилар.

13-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайлов билан боғлиқ бўлган ҳаражатлар. Сайловни моддий жиҳатдан таъминлаш

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни тайёрлаш ва ўтказиш билан боғлиқ бўлган харажатлар давлат ҳисобидан амалга оширилади. Сайлов кампаниясини бошқа манбалардан маблағ билан таъминлаш таъқиқланади.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар давлат ва жамоат органлари сайлов комиссиялари ихтиёрига сайловни тайёрлаш ва ўтказиш учун зарур бўлган бинолар ва жиҳозларни берадилар.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар ва сайловчилар сайловни тайёрлаш ва ўтказиш учун ҳаражат қилмайдилар.

14-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайлов тўғрисидаги қонунларни бузганлик учун жавобгарлик

Зўрлик ишлатиш, алдаш, дўқ қилиш ёки бошқача йўл билан Ўзбекистон ССР гражданининг Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатини сайлаш ва депутати бўлиб сайланиш, сайловолди агитациясини олиб бориш ҳуқуқини эркин амалга оширишига тўсқинлик қилувчи шахслар, шунингдек сайлов ҳужжатларини сохталаштиришган, овозларни атайлаб нотўғри ҳисоблаган, яширин овоз беришни бузган ёки ушбу Қонунни бошқача тарзда бузган сайлов комиссияларининг аъзолари, давлат ва жамоат органларининг мансабдор шахслари қонунда белгилаб қўйилган тарзда жавобгар бўладилар. Депутатликка номзоднинг шаънини ва қадрқимматини ерга урадиган ёлғон маълумотларни матбуотда эълон қилган ёки бошқача усул билан тарқатган, сайлов комиссияларининг аъзоларига нисбатан ҳақоратли муносабатда бўлган шахслар ҳам жавобгарликка тортилади.

II. Сайловни тайинлаш ва сайлов округларини тузиш тартиби

15-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловни тайинлаш

Ўзбекистон ССР халқ депутатларининг барча маҳаллий Советларига депутатлар сайлови бир вақтда ўтказилади ва Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатларининг ваколат муддати тугашидан камида тўрт ой олдин тайинланади.

Сайлов куни тўғрисидаги хабар матбуотда эълон қилинади.

16-модда. Сайлов округларини тузиш

Ўзбекистон ССР маҳаллий Советлари халқ депутатларини сайлаш учун қуйидаги сайлов округлари тузилади:

халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар советларига — 150 тадан 300 тагача сайлов округи;

халқ депутатлари район Советига — 75 тадан 120 тагача сайлов округи;

областга бўйсунувчи шаҳарлар халқ депутатлари шаҳар Советига — 75 тадан 120 тагача сайлов округи;

районга бўйсунувчи шаҳарлар халқ депутатлари шаҳар Советига — 35 тадан 75 тагача сайлов округи;

халқ депутатлари шаҳардаги район Советига — 75 тадан 120 тагача сайлов округи;

халқ депутатлари посёлка ва қишлоқ Советига 30 тадан 70 тагача сайлов округи.

Ушбу Қонунда белгиланган нормалар доирасида халқ депутатлари ҳар бир область ва Тошкент шаҳар Советларига халқ депутатларини сайлаш учун сайлов округлари сони Ўзбекистон ССР Олий Совети ёки унинг Президиуми томонидан, халқ депутатлари ҳар бир район, шаҳар, шаҳардаги район, поселка ва қишлоқ Советига халқ депутатларини сайлаш учун эса халқ депутатлари юқори Совети ёки унинг президиуми томонидан сайловчилар сонига, территорияга ёки бошқа маҳаллий шароитларга қараб белгиланади.

Сайлов округлари тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссиялари томонидан халқ депутатлари тегишли Совет ёки унинг Президиуми тақдимига мувофиқ қоида тариқасида муайян халқ депутатлари советти бирлаштириб турган барча территорияда сайловчилар сони тенг қилиб тузилади. Сайлов округларининг чегараларини белгилашда маъмурий — территориал бўлиниш ва бошқа хусусиятлар ҳисобга олинади.

Ҳар бир сайлов округидан маҳаллий Советнинг битта халқ депутати сайланади.

Сайлов округларининг чегаралари ва округ сайлов комиссиялари ўрнашган жой кўрсатилган сайлов округларининг рўйхати сайлов тайинлангандан кейин кечи билан ўнинчи куни тегишли сайлов комиссияси томонидан эълон қилинади.

III. Сайлов участкалари

17-модда. Сайлов участкаларини тузиш

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига депутатлар сайлашда овоз беришни ўтказиш ва овозларни ҳисоблаб чиқиш учун районлар, шаҳарлар, шаҳарлардаги районларнинг территорияси сайлов участкаларига бўлинади. Сайлов участкалари ҳарбий қисмларда ҳам тузилади.

Санаторийларда ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган районлардаги гражданлар турган жойларда сайлов участкалари тузилиши мумкин.

18-модда. Сайлов участкаларини тузиш тартиби ва нормаси

Сайлов участкалари халқ депутатлари район, шаҳар (районларга бўйсунадиган шаҳарлардан ташқари), шаҳарлардаги район Советлари томонидан ёки уларнинг президиумлари томонидан тузилади.

Ҳарбий қисмларда сайлов участкалари халқ депутатлари маҳаллий Советлари ёки уларнинг президиумлари томонидан қисмларнинг ёхуд ҳарбий қўшилмаларнинг командирлари тавсиясига биноан тузилади.

Сайлов участкалари сайловдан камида икки ой аввал тузилади. Ҳарбий қисмларда, шунингдек олис ва бориш қийин бўлган районларда сайлов участкаларида шу муддатда тузилади, алоҳида ҳолатларда эса сайловдан камида 5 кун аввал тузилади.

Сайлов участкалари, қоида тариқасида сайловчилар сони камида 20 ва кўпи билан 3 мингдан иборат қилиб тузилади.

Тегишли халқ депутатлари маҳаллий совети ижроия комитети ҳар бир сайлов участкасига овоз беришни ташкил этиш учун бино ажратади.

Тегишли халқ депутатлари маҳалий Совети ёки унинг президиуми ҳар бир сайлов участкасининг чегаралари ҳамда сайлов комиссияси турган жой ва овоз бериладиган бино ҳақида сайловчиларни хабардор қилади.

IV. Сайлов комиссиялари

19-модда. Сайлов комиссиялари системаси

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайлов ўтказиш учун қуйидаги сайлов комиссиялари тузилади.

Халқ депутатлари область Советига сайлов ўтказувчи область сайлов комиссияси;

халқ депутатлари район Советига сайлов ўтказувчи район сайлов комиссияси;

халқ депутатлари шаҳар Советига сайлов ўтказувчи шаҳар сайлов комиссияси;

халқ депутатлари шаҳардаги район Советига сайлов ўтказувчи шаҳардаги район сайлов комиссияси;

халқ депутатлари посёлка Советига сайлов ўтказувчи посёлка сайлов комиссияси:

халқ депутатлари қишлоқ Советига сайлов ўтказувчи қишлоқ сайлов комиссияси;

округ сайлов комиссиялари;

участка сайлов комиссиялари.

Халқ депутатлари посёлка ва қишлоқ Советларига сайлов бўйича сайлов округларида округ сайлов комиссиялари тузилмайди. Бундай ҳолларда округ сайлов комиссияларининг вазифаларини ушбу сайлов округлари территорияси қайси сайлов участкаларига кирса, ўша сайлов участкаларининг участка сайлов комиссиялари бажаради.

20-модда. Область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссияларини тузиш

Область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссияси сайлов тайинлангандан кейин кечи билан ўнинчи куни тегишли халқ депутатлари Совети ёки унинг президиуми томонидан комиссиянинг 7-17 аъзосидан иборат қилиб тузилади.

Область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссияси составига вакиллар меҳнат коллективлари ёки уларнинг кенгашлари, жамоат ташкилотларининг область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район органлари, шу жумладан уларнинг бошланғич ташкилотлари томонидан, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари томонидан, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссияларига эса, шунингдек корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг цехлари, бўлимлари, участкалари, бригадалари ва бошқа бўлинмаларининг аҳолининг ташаббускор жамоат органлари коллективлари томонидан ҳам кўрсатилади. Сайлов комиссиялари составига вакиллар кўрсатувчи меҳнат коллективларини, жамоат ташкилотларини, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишларини, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишларини, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органларини белгилаш учун тегишли халқ депутатлари Советлари ёки уларнинг президиумлари ушбу коллективлар вакилларининг кенгашларини ўтказиши мумкин.

21-модда. Область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссиясининг ваколатлари

Область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссияси тегишли халқ депутатлари Советига депутатлар сайловини ўтказишни ташкил этар экан:

1) область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқнинг бутун территориясида ушбу қонуннинг бажарилишини назорат қилади ва унинг бир хил қўлланилишини таъминлайди;

2) сайлов комиссияларининг фаолиятини йўналтириб туради;

3) тегишли суръатда халқ депутатлари область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ Советига сайлов бўйича сайлов округларини тузади;

4) пул маблағларини сайлов комиссияларига тақсимлайди, сайлов комиссияларининг бинолар, транспорт, алоқа билан таъминланишини назорат қилади ва сайловни моддий-техникавий жиҳатдан таъминлашнинг бошқа масалаларини кўриб чиқади;

5) Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми белгилаган форма бўйича тегишли халқ депутатлари Советига сайлов юзасидан сайлов бюллетенларининг тайёрланишини ҳамда улар округ сайлов комиссияларига етказиб берилишини таъминлайди;

6) тегишли халқ депутатлари Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг, участка сайлов комиссияларининг, тегишли халқ депутатлари советлари ижроия комитетларининг, бошқа маҳаллий давлат ва жамоат органларининг сайловни тайёрлаш ва ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан ахборотларини тинглайди;

7) сайланган депутатларни рўйхатга олади, тегишли халқ депутатлари Советига сайлов якунларини чиқаради, сайлов якунлари тўғрисидаги ахборотни ва сайланган депутатларнинг рўйхатларини матбуотда эълон қилади;

8) депутатларнинг ваколатларини текшириш учун зарур ҳужжатларни тегишли халқ депутатлари Советининг мандат комиссиясига топширади;

9) сайлов комиссияларининг қарорлари ва хатти-ҳаракатлари устидан тушган ариза ва шикоятларни муҳокама қилади ҳамда улар юзасидан узил-кесил қарорлар чиқаради;

10) ушбу қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

22-модда. Округ сайлов комиссияларини тузиш

Халқ депутатлари область, район, шаҳар, шаҳардаги район Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияси ҳар бир сайлов округида сайловдан камида уч ярим ой олдин, 7-13 аъзодан иборат қилиб тузилади.

Округ сайлов комиссияси составига вакиллар меҳнат коллективлари ёки уларнинг кенгашлари, жамоат ташкилотларининг область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район органлари, шу жумладан уларнинг бошланғич ташкилотлари томонидан, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари томонидан кўрсатилади.

Округ сайлов комиссиялари халқ депутатлари тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район Советлари ёки уларнинг президиумлари томонидан тузилади.

23-модда. Округ сайлов комиссиясининг ваколатлари

Округ сайлов комиссияси округда сайловни ўтказишни ташкил этар экан:

1) округ территориясида ушбу қонуннинг ижро этилиши устидан назорат қилади;

2) ўз фаолиятини участка сайлов комиссиялари билан мувофиқлаштириб боради;

3) тегишли халқ депутатлари Советлари ижроия ва бошқарув органларининг, Советга қарашли территорияда жойлашган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар раҳбарларининг сайловни тайёрлаш ва ўтказиш билан боғлиқ масалалар юзасидан ахборотларини тинглайди;

4) сайловчиларнинг рўйхатлари тузилишини ва улар ҳамманинг танишиб чиқиши учун тақдим этилишини кузатади;

5) депутатликка номзодлар кўрсатилишини ташкил этади;

6) зарур бўлган тақдирда округ сайловчилари вакилларининг конференциясини чақиради ва ўтказади, конференцияда қатнашиш учун меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари органлари, сайловчилар ҳамда ҳарбий қисмлардаги ҳарбий хизматчилар йиғилишлари учун вакиллик нормаларини белгилайди;

7) депутатликка кўрсатилган номзодларни рўйхатга олади ва уларга тегишли гувоҳномалар беради;

8) меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувларини ташкил этади;

9) сайлов округи бўйича сайлов бюллетенининг текстини тасдиқлайди, бюллетенлар тайёрланишини ва улар участка сайлов комиссияларига етказиб берилишини таъминлайди;

10) сайлов округи бўйича сайлов натижаларини аниқлайди ва матбуотда эълон қилади, сайланган депутатга гувоҳнома топширади;

11) такрор овоз беришни ва қайта сайловни, шунингдек ўрни бўшаб қолган депутат ўрнига сайлов ўтказишни ташкил этади;

12) депутатни чақириб олишни ўтказиш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилади;

13) участка сайлов комиссияларининг қарорлари ва хатти-ҳаракатлари устидан тушган ариза ва шикоятларни кўриб чиқади ва улар юзасидан қарорлар қабул қилади;

14) ушбу қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

24-модда. Участка сайлов комиссияларини тузиш

Участка сайлов комиссияси сайловдан камида 45 кун олдин 5—19 аъзодан иборат қилиб тузилади. Зарур ҳолларда участка сайлов комиссиясининг состави кўпайтирилиши ёки камайтирилиши мумкин.

Участка сайлов комиссиялари составига вакиллар меҳнат коллективлари ёки уларнинг кенгашлари томонидан, жамоат ташкилотларининг район, шаҳар, шаҳарлардаги район органлари ёки уларнинг бошланғич ташкилотлари томонидан, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчи ва хизматчилар коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари томонидан, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органлари томонидан кўрсатилади.

Участка сайлов комиссиялари халқ депутатлари район, шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлардан ташқари), шаҳарлардаги район Советлари ёки уларнинг президиумлари томонидан тасдиқланади.

25-модда. Участка сайлов комиссиясининг ваколатлари

Участка сайлов комиссияси:

1) участкадаги сайловчиларнинг рўйхатларини тузади;

2) сайловчиларни сайловчилар рўйхати билан таништиришни амалга оширади, рўйхатдаги нотўғриликлар ҳақида берилган аризаларни қабул қилади ва қараб чиқади ҳамда унга тегишли ўзгартишлар киритиш масаласини ҳал қилади;

3) сайлов куни ўз истиқомат жойида бўлиш ҳамда овоз беришда қатнашиш имконига эга бўлмаган сайловчилардан сайлов хусусидаги конвертларни қабул қилиб олади;

4) сайлов куни ва овоз бериладиган жой тўғрисида аҳолини хабардор қилади;

5) овоз бериш учун бинони ва сайлов қутиларини тайёрлашни таъминлайди;

6) сайлов куни сайлов участкасида овоз беришни ташкил этади;

7) сайлов участкасида берилган овозларни ҳисоблаб чиқади;

8) сайловни тайёрлаш ва овоз беришни ташкил этиш масалалари юзасидан тушган ариза ва шикоятларни қараб чиқиб, улар юзасидан қарорлар қабул қилади;

9) ушбу қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

26-модда. Сайлов комиссияларининг ишини ташкил этиш

Сайлов комиссиясининг раиси, раис ўринбосари ва комиссия секретари тегишли комиссиянинг биринчи мажлисида сайланади.

Сайлов комиссиясининг мажлислари башарти уларда комиссия составининг камида учдан икки қисми иштирок этса ҳақиқий деб ҳисобланади. Комиссиянинг қарорлари комиссия умумий составининг кўпчилик овози билан очиқ овоз бериш асосида қабул қилинади. Унинг қарорига қўшилмаган комиссия аъзолари ўзларининг алоҳида фикрларини билдиришга ҳақлидирлар, бу фикр ёзма равишда протоколга илова қилинади.

Сайлов комиссияларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилинган қарорларини барча давлат ва жамоат органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар бажаришга мажбурдирлар.

Сайлов комиссиясининг қарорлари ва хатти-ҳаракатлари устидан юқори сайлов комиссиясига, ушбу қонунда кўзда тутилган ҳолларда эса судга шикоят қилиш мумкин.

Сайлов комиссияси аъзоларидан бир киши комиссиянинг қарорига мувофиқ сайловни тайёрлаш ва ўтказиш даврида сайловни ўтказишга ажратиладиган маблағлар ҳисобидан ўртача иш ҳақи сақланиб қолгани ҳолда ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиниши мумкин.

Тегишли халқ депутатлари Совети сайланган депутатларнинг ваколатини тўғри деб топганидан кейин сайлов комиссиялари ўз фаолиятини тўхтатади.

27-модда. Сайлов комиссиялари составига ўзгартиш киритиш тартиби

Сайлов комиссиясининг раиси, раис ўринбосари, комиссия секретари ёки аъзоси шахсий аризасига кўра ёхуд унинг номзодини кўрсатган меҳнат коллективининг, жамоат ташкилоти, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органи берган тақдимномага кўра, комиссияни тузган орган томонидан комиссиядаги ўз вазифаларидан озод қилиниши мумкин. Сайлов комиссияси составига янги вакил ушбу қонунда белгиланган тартибда кўрсатилади.

28-модда. Сайлов комиссияларининг ваколатларини амалга оширишда уларга кўмаклашиш

Давлат ва жамоат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахслар сайлов комиссияларининг ваколатларини амалга оширишда уларга кўмаклашишга, уларнинг иши учун зарур маълумот ва материаллар тақдим этишга мажбурдирлар.

Сайлов комиссияси сайловга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан давлат ва жамоат органларига, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, мансабдор шахсларга мурожаат этиш ҳуқуқига эгадир; улар эса ўртага қўйилган масалани кўриб чиқиб уч кун муддатдан кечиктирмай сайлов комиссиясига жавоб қайтаришга мажбурдирлар.

V. Сайловчиларнинг рўйхатлари

29-модда. Сайловчиларнинг рўйхати ва уни тузиш тартиби

Сайловчилар рўйхати бир сайлов участкасида участка сайлов комиссияси томонида тузилади ҳамда унинг раиси ва секретари томонидан имзоланади. Рўйхат тузиш ишида қатнашиш учун участка сайлов комиссияси жамоатчилик вакилларини жалб этиши мумкин.

Халқ депутатлари шаҳар, шаҳарлардаги район, поселка ва қишлоқ Советларининг ижроия комитетлари сайловчилар ҳисобга олинишини таъминлайдилар ва тегишли территорияда яшайдиган сайловчилар тўғрисида сайловчиларнинг рўйхатларини тузиш учун зарур бўлган маълумотларни участка сайлов комиссияларига топширадилар.

Ҳарбий қисмлардаги ҳарбий-хизматчи сайловчиларнинг, шунингдек ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлар жойлашган районларда яшовчи оила аъзолари ва бошқа сайловчиларнинг рўйхатлари ҳарбий қисмларнинг командирлари тақдим этган маълумотлар асосида тузилади. Ҳарбий қисмлардан ташқарида яшовчи ҳарбий хизматчилар истиқомат жойдаги сайловчиларнинг рўйхатларига умумий асосларда киритилади.

Санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий даволаш муассасаларида тузилган сайлов комиссиялари бўйича сайловчиларнинг рўйхатлари мазкур муассасаларнинг раҳбарлари тақдим этадиган маълумотлар асосида тузилади.

Сайловчиларнинг фамилиялари сайловчилар рўйхатида овоз беришни уюштириш учун қулай бўлган тартибда кўрсатилади.

30-модда. Гражданларни сайловчилар рўйхатига киритиш тартиби

Сайловчилар рўйхатига сайлов кунигача ёки сайлов куни 18 ёшга тўлган, рўйхат тузилган пайтда шу сайлов участкаси территориясида доимий ёки вақтинча яшаб турган Ўзбекистон ССРнинг барча гражданлари, шунингдек бошқа иттифоқдош республикаларнинг гражданлари киритилади.

Сайловчи бошқа сайлов участкаларида сайловчилар рўйхатларига киритилиши мумкин эмас.

31-модда. Гражданларни сайловчилар рўйхатлари билан таништириш ва сайловчилар рўйхатидаги нотўғриликлар ҳақида шикоят қилиш ҳуқуқи

Сайловчиларнинг рўйхатлари сайловдан 15 кун аввал санатория ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган районларда тузилган сайлов участкаларида эса сайловдан икки кун олдин ҳамманинг танишиб чиқиши учун тақдим этилади. Участка сайлов комиссияси рўйхат билан қаерда ва қачон танишиш мумкинлигини сайловчиларга хабар қилади.

Гражданларга участка сайлов комиссиясининг биносида сайловчилар рўйхати билан танишиш ва унинг тўғри тузилганини текшириш имконияти таъминланади.

Ҳар бир гражданга рўйхатга киритилмаганлик, нотўғри киритилганлик ёки рўйхатдан чиқарилганлик хусусида, шунингдек рўйхатда сайловчи тўғрисидаги маълумотларни кўрсатишда ноаниқликка йўл қўйилганлик юзасидан шикоят қилиш ҳуқуқи берилади. Рўйхатдаги нотўғриликлар тўғрисидаги ариза участка сайлов комиссияси томонидан кўриб чиқилади, участка сайлов комиссияси кечи билан икки кунлик муддат ичида, сайлов арафасида ва сайлов кунида эса дарҳол аризани кўриб чиқиб, рўйхатга зарур тузатишлар киритишга ёки аризачига унинг аризаси инобатга олинмаганлиги тўғрисидаги далил-исботли қарорнинг бир нусхасини беришга мажбурдир. Бу қарор устидан район (шаҳар) халқ судига сайловдан камида беш кун олдин шикоят қилиниши мумкин. Район (шаҳар) халқ суди шикоятни уч кунлик муддатда кўриб чиқишга мажбурдир. Район (шаҳар) халқ судининг қарори қатъийдир. Суднинг қарорига мувофиқ, сайловчилар рўйхатига тузатиш участка сайлов комиссияси томонидан дарҳол киритилади.

VI. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш ва уларни рўйхатга олиш

32-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш тартиби

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш сайловдан уч ой олдин бошланади ва сайловга икки ой қолганда тугалланади.

Депутатликка номзодлар корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар меҳнат коллективларининг, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишларида (конференцияларида) кўрсатилади. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари депутатлигига номзодлар камида 100 киши ишлайдиган меҳнат коллективларининг йиғилишларида кўрсатилади. Филиал ёки бошқа бўлинма коллективи ҳам депутатликка номзод кўрсатиш ҳуқуқига эгадир. Агар йиғилишда меҳнат коллективи аъзолари умумий сонининг ярмидан кўпроғи, конференцияда эса делегатларнинг камида учдан икки қисми қатнашса мазкур йиғилиш ва конференция қонуний ҳуқуққа эга деб ҳисобланади.

Жамоат ташкилотларидан депутатликка номзодлар кўрсатиш уларнинг область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район органлари, уларнинг бошланғич ташкилотлари йиғилишлари томонидан амалга оширилади.

Истиқомат жойида сайловчиларнинг депутатликка номзодлар кўрсатишга бағишланган йиғилишлари тегишли халқ депутатлари Советларининг ёки уларнинг президиумлари томонидан округ сайлов комиссиялари билан биргаликда чақирилади ёки сайловчиларнинг ташаббуси билан ўтказилади. Йиғилишда тегишли округ территориясида яшайдиган сайловчилар тегишли халқ депутатлари Советлари ёки уларнинг президиумлари область, район, шаҳар, шаҳардаги район, поселка ёки қишлоқ сайлов комиссияси билан биргаликда белгилангандан кам бўлмаган миқдорда сайловчилар ҳозир бўлсалар, йиғилиш ҳақиқий деб ҳисобланади.

Сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги йиғилишни ўтказиш ҳақидаги таклифни халқ депутатлари Совети ёки унинг президиуми округ сайлов комиссияси билан биргаликда уч кун муддат ичида кўриб чиқади. Йиғилиш қайси куни, қачон ва қаерда ўтказилиши ҳақида округ сайловчиларига хабар берилади. Таклиф рад этилган тақдирда аҳолининг ижтимоий ташаббускор органига далил-исботли қарорнинг бир нусхаси берилади. Бу қарор устидан район (шаҳар) халқ судига шикоят қилиниши мумкин. Район (шаҳар) халқ суди шикоятни беш кун муддат ичида кўриб чиқишга мажбур. Район (шаҳар) халқ судининг қарори қатъийдир.

Ҳарбий хизматчиларнинг депутатликка номзодлар кўрсатишга бағишланган йиғилишлари ҳарбий қисмларнинг қўмондонлиги томонидан чақирилади ва ҳарбий қисм шахсий составининг камида ярми ҳозир бўлган тақдирда ҳақиқий деб ҳисобланади.

Аҳолининг ижтимоий ташаббускор органларидан депутатликка номзодлар уларнинг умумий йиғилишларида ёки улар органларининг йиғилишларида кўрсатилади.

Йиғилишларда исталганча номзодларни муҳокама қилиш учун шароит яратилади. Йиғилишнинг ҳар бир қатнашчиси депутатликка номзодлар тўғрисида таклифлар киритиш, уларни муҳокама қилишда қатнашиш, таклиф этилаётган номзодларни қўллаб-қувватлаш ёки уларнинг номзодини кўрсатмаслик тўғрисида таклиф киритиш ҳуқуқига эгадир. Йиғилиш қатнашчиси ўз номзодини депутатликка номзод тарзида муҳокама қилиш учун тавсия этиши мумкин. Меҳнат коллективи, жамоат ташкилоти, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилиши, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилиши, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органи сайлов округидан битта номзод кўрсатади. Депутатликка номзод кўрсатиш тўғрисидаги қарор йиғилишда очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан қабул қилинади. Овоз бериш тартиби йиғилиш томонидан белгиланади.

(Давоми учинчи бетда).

ЛОЙИҲА

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИ ҲАҚИДА

(Давоми. Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

Овоз беришда қатнашганларнинг ярмидан кўпроғи ёки жамоат ташкилоти тегишли органи умумий составининг кўпчилиги номзодни ёқлаб овоз берган тақдирда у депутатликка номзод қилиб кўрсатилган деб ҳисобланади. Депутатликка номзод кўрсатилганлиги тўғрисида протокол тузилади. Қабул этилган қарор ҳақида депутатликка номзодга икки кун муддатдан кечиктирмай маълум қилинади.

Маҳаллий Советлар депутатлигига номзодликка, қоида тариқасида, тегишли халқ депутатлари Совети территориясида ишлайдиган ёки яшайдиган гражданлар кўрсатилади.

Ўзбекистон ССР граждани айни бир вақтда халқ депутатлари иккитадан ортиқ Советининг депутати бўлиши мумкин эмас.

33-модда. Округ сайловчилари вакилларининг конференцияси.

Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ округларда округ сайловчилари вакилларининг конференцияси ташкил этилади. Бу конференцияларни округ сайлов комиссиялари чақиради.

Округ сайловчилари вакиллари конференциясининг қатнашчилари меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари органлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги ва ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органлари томонидан округ сайлов комиссияси белгилаган нормалар бўйича вакил қилиб юборилади. Бунда халқ депутатлигига номзод кўрсатган ҳар бир меҳнат коллективи, ташкилот сайловчиларнинг истиқомат жойидаги йиғилиши ва аҳолининг жамоат ташаббускор органидан юборилган делегатлар сони сайловчилар сонига мутаносиб бўлиши керак. Сайловчиларнинг вакиллари йиғилишлар ва конференцияларда делегат қилиб кўрсатилиши мумкин.

Округ сайловчилари вакилларининг конференцияси депутатликка номзодларни рўйхатга олиш учун уларни тегишли сайлов комиссиясига тақдим этиш ҳақида қарор қабул қилади. Бунда округ сайловчилари вакиллари конференциясининг делегатларига мазкур сайлов округидан депутатликка кўрсатилган барча номзодларнинг рўйхати ва улар ҳақидаги асосий маълумотлар барвақт бериб қўйилади.

Конференцияда ҳар бир депутатликка номзоднинг сўзга чиқиб, ўз бўлажак фаолияти программасини баён этишга имконият берилади. Конференциянинг исталган қатнашчиси депутатликка номзодларни муҳокама қилишга ва улар юзасидан ўз таклифларини киритишга ҳақлидир.

Рўйхатга олиш учун исталганча депутатликка номзод тақдим этилади. Қарор очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан қабул этилади. Овоз бериш тартибини конференция белгилайди. Депутатликка конкрет номзодлар бўйича қарорни ёқлаб конференция қатнашчиларининг ярмидан кўпроғи овоз берган тақдирда у қабул этилган деб ҳисобланади. Депутатликка номзодларни муҳокама қилиш натижалари конференциянинг протоколида акс эттирилади.

Конференциянинг қарори устидан округ сайлов комиссиясига ёки тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка ва қишлоқ сайлов комиссиясига уч кун муддат ичида шикоят қилиниши мумкин.

34-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодларни кўрсатган меҳнат коллективлари, жамоат ташкилотлари органлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги, ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишлари, аҳолининг жамоат ташаббускор органлари тақдимига ва округ сайловчилари вакилларининг конференцияси ўтказилган бўлса, шу конференциянинг тақдимига биноан округ сайлов комиссияси рўйхатга олади. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодларни рўйхатга олиш сайлов кунидан икки ой олдин бошланади ва сайлов кунига бир ой қолганда тугалланади.

Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисидаги қарор қуйидаги ҳужжатлар: мазкур сайлов округидан депутатликка номзодлар кўрсатиш тўғрисидаги йиғилишларнинг протоколлари ва башарти округ сайловчилари вакилларининг конференцияси ўтказилган бўлса, шу конференциянинг протоколи, шунингдек, депутатликка номзодларнинг мазкур сайлов округидан овозга қўйилишга розилик билдириб берган аризалари мавжуд бўлган тақдирда қабул қилинади. Ушбу қонуннинг 12-моддасида санаб кўрсатилган шахслар депутатликка номзод қилиб кўрсатилган вақтда ўз аризаларида улар депутат қилиб сайланганлари тақдирда эгаллаб турган лавозимларини бўшатиш ниятида эканликларини кўрсатадилар ёки ўз номзодларини қайтариб олишларини маълум қиладилар. Депутатликка номзодлар рўйхатга олинганлиги тўғрисида округ сайлов комиссияси протокол тузади, бу протокол депутатликка номзодларнинг аризалари билан бирга халқ депутатлари область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ Советига сайлов ўтказувчи тегишли сайлов комиссиясига тақдим этилади.

Тегишли сайлов комиссияси ушбу қонун талабларига риоя этиб кўрсатилган депутатликка номзодларни рўйхатга олади. Рўйхатга олишдан бош тортилган тақдирда тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссиясига уч кун муддатда шикоят қилиниши мумкин. Тегишли сайлов комиссиясининг қарори қатъийдир.

Депутатликка номзод айни бир вақтда битта халқ депутатлари Советига фақат бир сайлов округида овозга қўйилиши мумкин. Депутатликка номзод ўз номзодининг овозга қўйилишига рози эканлигини округ сайлов комиссиясига депутатликка номзодлар кўрсатиш муддати тамом бўлганидан кейин кечи билан уч кунда хабар қилади.

Депутатликка номзод тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссиясида, шунингдек ушбу сайлов округида овоз беришни ташкил этаётган округ ёки участка сайлов комиссиясида бўлиши мумкин эмас. Депутатликка номзод қилиб кўрсатилган ва мазкур комиссиялардан бирида бўлган шахс депутатликка номзод сифатида рўйхатга олинган пайтдан эътиборан комиссиядаги вазифаларидан озод этилган деб ҳисобланади.

Тегишли сайлов комиссияси депутататликка номзодлар рўйхатга олингач, кечи билан тўртинчи куни депутатликка кўрсатилган ҳар бир номзоднинг фамилияси, исми, отасининг исми, туғилган йили, эгаллаб турган лавозими (машғулоти), партиявийлиги, иш жойи ва яшаш жойи кўрсатилган ахборотни эълон қилади.

35-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзод кўрсатиш тўғрисидаги қарорни бекор қилиш. Номзоднинг ўз номзодини қайтариб олиши

Депутатликка номзод кўрсатган меҳнат коллективи, жамоат ташкилоти органи, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишлари, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги, ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмдаги йиғилишлари, аҳолининг жамоат ташаббускор органи сайловдан олдин исталган вақтда ўзининг депутатликка номзод кўрсатиш тўғрисидаги қарорини бекор қилиш ҳуқуқига эгадир. Бу масала юзасидан қарор депутатликка номзодлар кўрсатиш учун кўзда тутилган тартибда қабул қилинади ва тегишли округ сайлов комиссиясига тақдим этилади.

Депутатликка номзод сайловдан олдин истаган вақтида тегишли округ сайлов комиссиясига ариза билан мурожаат этиб, ўз номзодини қайтариб олиши мумкин.

36-модда. Бўшаб қолган ўринларга Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш тартиби

Башарти депутатликка номзодларни кўрсатиш ёки уларни рўйхатга олиш муддати тугаганидан кейин депутатликка номзодлар ўрни бўшаб қолса, агар сайлов округида бошқа номзодлар қолмаган бўлса, округ сайлов комиссияси меҳнат коллективларига, жамоат ташкилотларига, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларининг ўқувчилар, студентлар билан биргаликдаги йиғилишларига, сайловчиларнинг истиқомат жойларидаги, ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлардаги йиғилишларига, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органларига мурожаат этиб, депутатликка янги номзодлар кўрсатишни таклиф қилади. Депутатликка номзодлар ўрни сайловга 15 кундан камроқ вақт қолганида бўшаб қолган тақдирда тегишли сайлов округидан депутат сайлови умумий сайловдан кейин бир ой муддат ичида ўтказилади.

Бўшаб қолган ўринларга депутатликка номзодлар ушбу қонунда белгиланган тартибда кўрсатилади.

37-модда. Сайлов бюллетени

Бюллетенга сайлов округидан рўйхатга олинган ҳамма депутатликка номзодлар алфавит тартибида киритилиб, унда ҳар бир депутатликка номзоднинг фамилияси, исми, отасининг исми, эгаллаб турган лавозими (машғулоти), иш жойи ва яшаш жойи кўрсатилади. Сайлов бюллетенлари сайлов округининг аҳолиси сўзлашадиган тилларда босилади.

VII. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзод фаолиятининг кафолатлари

38-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзоднинг сайловолди программаси

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети депутатлигига номзодга ўзининг бўлажак фаолият программаси билан чиқиш ҳуқуқи берилади.

Депутатликка номзоднинг программаси СССР Конституцияси ва Ўзбекистон ССР Конституциясида мустаҳкамлаб қўйилган давлат ва ижтимоий тузум негизларига қарши бўлмаслиги, урушни тарғиб қилмаслиги, миллий адоватга ҳамда гражданларнинг конституцион ҳуқуқларини камситишга даъват этмаслиги керак.

39-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзоднинг йиғилишларда сўзга чиқиш, оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш, ахборот олиш ҳуқуқи

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари область, район, шаҳар, шаҳарлардаги район, посёлка ва қишлоқ Советларининг депутатлигига номзодлар округ сайлов комиссиялари томонидан рўйхатга олинган вақтдан бошлаб сайловолди йиғилишлари ва бошқа йиғилишларда, кенгашларда, мажлисларда, матбуотда чиқиш, телевидение, радио орқали сўзлаш учун тенг ҳуқуққа эгадирлар.

Давлат ва жамоат органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг раҳбарлари, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органлари депутатликка номзодларга сайловчилар ва жамоат ташкилотларининг аъзолари билан учрашувларни ташкил этишда, зарур ахборот материалларини олишда ёрдам беришга мажбурдирлар.

40-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзоднинг ишончли вакиллари

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодга уч нафаргача ишончли вакилга эга бўлиш ҳуқуқи берилади, бу вакиллар унга сайлов кампаниясини ўтказишда ёрдам берадилар, унинг депутат қилиб сайланиши учун агитация олиб борадилар, давлат ва жамоат органлари билан, сайловчилар, жамоат ташкилотларининг аъзолари билан муносабатларда, шунингдек сайлов комиссияларида унинг манфаатларини ҳимоя қиладилар.

Депутатликка номзод ишончли вакилларни ўз хоҳиши билан белгилайди ва уларни рўйхатга олиш учун округ сайлов комиссиясига хабар қилади. Сайлов комиссияси депутатликка номзодлар рўйхатга олинганидан кейин ишончли вакилларни рўйхатга олади ва уларга гувоҳномалар беради.

Ишончли вакил тегишли сайлов комиссиясига аъзо бўлиши мумкин эмас.

41-модда. Сайловолди агитацияси

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг депутатлигига номзодга йиғилишларда ҳам, шунингдек сайловчилар учун қулай бўлган бошқа шаклда ҳам ўз сайловчилари билан учрашувлар ўтказиш ҳуқуқи берилади. Сайловчиларнинг йиғилишларини сайлов комиссияси халқ депутатлари тегишли совети ёки унинг президиуми билан ва жамоат ташкилотлари билан биргаликда ташкил этади.

Депутатликка номзод кўрсатган меҳнат коллективларига, жамоат ташкилотларига олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ўқитувчилари ва хизматчилари коллективларига ўқувчилар, студентлар билан биргаликда, истиқомат жойларида сайловчиларга, ҳарбий хизматчиларга, аҳолининг ижтимоий ташаббускор органларига ўзлари кўрсатган номзодларни ёқлаб ҳеч монеликсиз агитация олиб бориш ҳуқуқи берилади. Сайлов комиссиялари уларга йиғилишлар ва митинглар ўтказиш учун жиҳозланган бинолар, шунингдек сайловолди агитациясини олиб бориш учун оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш имкониятини берадилар.

Ўзбекистон ССР гражданларига, меҳнат коллективларига, жамоат ташкилотларига ва ҳарбий хизматчиларга депутатликка номзодларнинг сиёсий, амалий ва шахсий фазилатларини эркин муҳокама қилиш имконияти, шунингдек йиғилишларда, матбуотда, телевидение ва радио орқали номзодни ёқлаб ёки унга қарши агитация олиб бориш ҳуқуқи гарантияланади.

Йиғилишлар ва учрашувлар қачон ва қаерда ўтказилиши сайловчиларга барвақт хабар қилинади.

Сайлов куни агитация олиб борилишига йўл қўйилмайди.

42-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзодни сайловолди тадбирларида қатнашиш учун ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифаларини бажаришдан озод қилиш

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзод рўйхатга олинганидан кейин сайловчилар билан учрашувлар ўтказиш, сайловолди йиғилишларида, митингларда, телевидение ва радио орқали сўзга чиқиш вақтида ишлаб чиқариш ёки хизмат вазифасини бажаришдан озод қилиниб, унинг ўртача иш ҳақи сайлов ўтказиш учун ажратиладиган маблағлар ҳисобидан сақлаб қолинади.

43-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзоднинг транспортда бепул юриш ҳуқуқи

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига депутатликка номзод рўйхатга олинганидан кейин тегишли совет территорияси доирасида пассажир транспортининг ҳамма турларида (таксидан ташқари) бепул юриш ҳуқуқига эга.

44-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзоднинг дахлсизлиги

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлигига номзод тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссиясининг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, қамоққа олиниши ёки суд тартибида белгиланадиган маъмурий жазо чораларига тортилиши мумкин эмас.

VIII. Овоз бериш ва сайлов якунларини чиқариш тартиби

45-модда. Овоз бериш вақти ва жойи

Овоз бериш сайлов куни маҳаллий вақт билан соат 7 дан 20 гача ўтказилади. Овоз бериш вақти ва жойи тўғрисида участка сайлов комиссияси сайловчиларни сайловдан камида 10 кун олдин хабардор қилади.

Ҳарбий қисмларда, узоқ ва бориш қийин бўлган районлардаги гражданлар турган жойларда, шунингдек санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа доимий даволаш муассасаларида ташкил этилган сайлов участкаларида участка сайлов комиссияси агар рўйхатга киритилган ҳамма сайловчилар овоз бериб бўлган бўлсалар, истаган вақтида овоз бериш тугалланган, деб эълон қилиши мумкин.

46-модда. Овоз беришни ташкил этиш

Овоз бериш махсус ажратилган биноларда ўтказилади, уларда яширин овоз бериш учун етарли миқдорда кабиналар ёки хоналар жиҳозланиши, сайлов бюллетенлари бериш учун жойлар ажратилиши ҳамда сайлов қутилари ўрнатилиши керак. Сайлов қутилари овоз берувчилар улар ёнига келган вақтда албатта яширин овоз бериш учун кабиналар ёки хоналар орқали ўтадиган қилиб жойлаштирилади.

Овоз беришни ташкил этиш, сайловчилар ўз истакларини яширин билдиришларини таъминлаш, биноларни жиҳозлаш ва уларда зарур тартибни сақлаб туриш учун участка сайлов комиссияси жавобгардир.

Сайлов куни овоз бериш бошланишидан олдин участка сайлов комиссиясининг раиси комиссиянинг барча аъзолари иштирокида сайлов қутиларини текширади, пломбалайди ёки муҳрлайди.

Ҳар бир сайловчи шахсан овоз беради; бошқа кишилар учун овоз беришга йўл қўйилмайди. Сайлов бюллетенлари участка сайлов комиссияси томонидан сайлов участкаси сайловчиларнинг рўйхати асосида паспорт ёки бошқа шахсий гувоҳнома кўрсатилганида берилади. Сайлов бюллетенлари берилганлиги тўғрисида сайловчилар рўйхатига белги қўйилади.

Сайлов куни истиқомат жойида бўлиш имконига эга бўлмаган сайловчи ўзи истиқомат қиладиган жойдаги участка сайлов комиссиясидан сайлов варақаларини талаб қилиб олиши, депутатликка номзодлар хусусида қарор қабул қилиши ҳамда тўлдирилган сайлов варақаларини конвертга яширин ҳолда участка комиссиясига қолдириши мумкин. Сайловчи сайлов варақасини олганлиги ҳақида сайловчилар рўйхатига имзо чекади. Сайлов варақасининг шаклини округ сайлов комиссияси белгилайди.

Айрим сайловчилар соғлиғи ёмонлиги туфайли ёки бошқа сабабларга кўра овоз бериш учун ажратилган бинога кела олмаган ҳолларда участка сайлов комиссияси уларнинг илтимосига кўра комиссия аъзоларига шу сайловчилар турган жойда овоз беришни ташкил этишни топширади.

Бирон бир сабаб билан сайловчилар рўйхатига киритилмай қолган сайловчилар шахсини ва яшаш жойини тасдиқлайдиган ҳужжат асосида сайловчилар илова рўйхатига киритилади.

47-модда. Овоз бериш

Сайлов бюллетенлари овоз берувчи томонидан яширин овоз бериш учун ажратилган кабина ёки хонада тўлдирилади. Бюллетенларни тўлдириш вақтида овоз берувчидан бошқа бирон-бир кишининг бўлиши тақиқланади. Бюллетенларни мустақил тўлдириш имконига эга бўлмаган сайловчи кабина ёки хонага ўз хоҳиши билан сайлов комиссиясининг аъзосидан бошқа кишини таклиф қилиш ҳуқуқига эга.

Сайловда сайловчи бюллетендаги ўзи қарши овоз бераётган номзодларнинг фамилияларини ўчиради.

Овоз берувчи тўлдирилган бюллетенни сайлов қутисига ташлайди.

48-модда. Сайлов участкасида овозларни ҳисоблаш

Сайлов участкасида овозлар участка сайлов комиссияси томонидан тегишли халқ депутатлари Советига сайлов ўтказувчи ҳар бир сайлов округи бўйича ва ҳар бир депутатликка номзод бўйича алоҳида-алоҳида ҳисоблаб чиқилади.

Сайлов қутилари участка сайлов комиссияси томонидан комиссия раиси овоз бериш тугаганлигини эълон қилганидан кейин комиссиянинг барча аъзолари иштирокида очилади. Овоз бериш тугашидан олдин сайлов қутиларини очиш тақиқланади. Сайлов қутиларини очишдан олдин фойдаланилмаган барча сайлов бюллетенларини участка сайлов комиссияси ҳисоблаб чиқади ва бекор қилади.

Участка сайлов комиссияси сайловчиларнинг асосий ва қўшимча рўйхатлари бўйича участкадаги сайловчиларнинг умумий сонини, шунингдек бюллетенлар ва сайлов варақалари олган сайловчиларнинг сонини аниқлайди. Сайлов қутиларида бўлган бюллетенлар, шунингдек сайлов варақалари асосида комиссия ҳар бир сайлов округи бўйича (ушбу сайлов участкаси доирасида): овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг умумий сонини, ҳар бир депутатликка номзодни ёқлаб берилган овозлар сонини ва қарши берилган овозлар сонини; ҳақиқий эмас, деб топилган бюллетенлар ва сайлов варақалари сонини аниқлайди. Сайловчилар бюллетенларга ва сайлов варақаларига қўшимча ёзиб қўйган гражданларнинг фамилиялари бўйича овозлар ҳисобланмайди.

Белгиланмаган нусхадаги, бошқа округнинг сайлов бюллетенлари ва сайлов варақалари, шунингдек овоз бериш вақтида биттадан ортиқ номзод қолдирилган бюллетенлар ва варақалар ҳақиқий эмас, деб топилади. Сайлов бюллетенининг ,варақасининг ҳақиқийлигига шубҳа туғилган тақдирда масалани участка сайлов комиссияси овоз бериш йўли билан ҳал қилади.

Овозларни санаб чиқиш натижалари участка сайлов комиссияси мажлисида кўриб чиқилади ва ҳар бир сайлов округи бўйича тузиладиган протоколга ёзиб қўйилади. Протокол комиссия раиси, раис ўринбосари, комиссия секретари ва аъзолари томонидан имзоланади ҳамда тегишли округ сайлов комиссиясига юборилади.

49-модда. Сайлов округи бўйича сайлов натижаларини аниқлаш

Округ сайлов комиссияси участка сайлов комиссияларининг протоколлари асосида округдаги сайлов бюллетенлари ва сайлов варақалари олган сайловчиларнинг умумий сонини, овоз беришда қатнашган сайловчилар сонини; ҳар бир депутатликка номзодни ёқлаб берилган овозлар сонини ва қарши берилган овозлар сонини; ҳақиқий эмас, деб топилган бюллетенлар ва сайлов варақалари сонини аниқлайди.

Сайловда овоз беришда қатнашган сайловчилар овозининг ярмидан кўпини олган депутатликка номзод сайланган деб ҳисобланади.

Округ сайлов комиссияси сайлов давомида ёки овозларни санаб чиқиш пайтида ушбу қонунни бузишга йўл қўйилгани учун сайловни ҳақиқий эмас, деб топиши мумкин.

Агар сайловда сайловчилар рўйхатига киритилган сайловчиларнинг ярмидан камроғи қатнашган бўлса, сайлов бўлмаган, деб ҳисобланади.

Сайлов округи бўйича сайлов натижалари округ сайлов комиссияси мажлисида аниқланади ва протоколга киритиб қўйилади. Протокол комиссия раиси, раис ўринбосари, комиссия секретари ва аъзолари томонидан имзоланади ҳамда тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссияга юборилади.

IX. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлари сайловининг якунларини чиқариш ва эълон қилиш тартиби

50-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайланган депутатларни рўйхатга олиш. Сайлов якунларини эълон қилиш

Область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссияси ўзига келиб тушган округ сайлов комиссияларининг, 19-моддада кўзда тутилган ҳолларда эса участка сайлов комиссияларининг ҳам протоколлари асосида Ўзбекистон ССР халқ депутатлари тегишли Советига сайланган депутатларни рўйхатга олади.

Агар сайлов давомида ёки овозларни санаб чиқиш ёхуд сайлов натижаларини аниқлаш чоғида ушбу қонунни бузишга йўл қўйилган бўлса, область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссияси сайловни ҳақиқий эмас, деб топиши ҳамда депутатни рўйхатга олишдан бош тортиши мумкин.

51-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлари сайловининг якунларини эълон қилиш

Халқ депутатлари область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ советига сайловнинг якунлари тўғрисидаги ахборотни ва сайланган депутатларнинг рўйхатини тегишли сайлов комиссияси сайловдан кейин беш кундан кечиктирмай алфавит тартибида депутатнинг фамилияси, исми, отасининг исми, эгаллаб турган лавозими (машғулоти), партиявийлиги, иш жойи ва яшаш жойи, уни депутат қилиб сайлаган сайлов округини кўрсатиб, матбуотда эълон қилади.

52-модда. Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Совети депутатининг гувоҳномаси ва кўкракка тақиладиган нишони

Округ сайлов комиссияси тегишли сайлов комиссияси рўйхатга олган депутатлар рўйхати матбуотда эълон қилинганидан кейин, қайта сайлов ўтказилган ёки ўрни бўшаб қолган депутат ўрнига сайлов ўтказилган ҳолларда эса — сайлов округи бўйича сайлов якунлари тўғрисидаги ахборот матбуотда эълон қилинганидан кейин округдан сайланган депутатга унинг сайланганлиги тўғрисида гувоҳнома топширади.

Халқ депутатлари Совети депутатнинг ваколатини тасдиқлаганидан кейин унинг депутат қилиб сайланганлиги тўғрисидаги гувоҳномаси депутатлик гувоҳномаси билан алмаштирилади. Депутатга гувоҳнома билан бирга кўкракка тақиладиган нишон ҳам берилади.

X. Такрорий овоз бериш, қайта сайлов ўтказиш ва бўшаб қолган ўринларга Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатларини сайлаш. Янги тузилган маъмурий-территориал бирликларда сайлов ўтказиш

53-модда. Такрорий овоз бериш

Агар сайлов округи бўйича иккитадан ортиқ депутатликка номзод овозга қўйилган бўлса ва улардан биронтаси ҳам сайланмаган бўлса, округ сайлов комиссияси округда энг кўп овоз олган иккита депутатликка номзод бўйича такрорий овоз беришни ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилади. Такрорий овоз бериш сайлов округида икки ҳафтадан кечиктирмай ушбу қонун талабларига риоя қилган ҳолда ўтказилади.

Такрорий овоз бериш чоғида овоз беришда қатнашган сайловчилар овозини бошқа номзодга қараганда кўпроқ олган депутатликка номзод сайланган ҳисобланади.

54-модда. Қайта сайлов ўтказиш

Қайта сайлов қуйидаги ҳолларда ўтказилади:

а) агар сайлов округи бўйича кўпи билан иккита депутатликка номзод овозга қўйилган бўлса ва улардан биронтаси ҳам сайланмаган бўлса;

б) агар сайлов округи бўйича сайлов бўлмаган ёки ҳақиқий эмас, деб топилган бўлса;

в) агар такрорий овоз бериш сайланган депутатни аниқлаш имконини бермаган бўлса.

Қайта сайлов тегишли область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссиясининг топшириғига мувофиқ округ сайлов комиссияси томонидан ўтказилади.

Бунда у қайта сайловни янги составдаги округ ва участка сайлов комиссиялари ўтказиши зарурлиги ҳақида қарор қабул қилиши мумкин. Овоз бериш аввалги сайлов участкаларида ва умумий сайловни ўтказиш учун тузилган сайловчилар рўйхати бўйича ўтказилади.

Қайта сайлов умумий сайловдан кейин кечи билан бир ой муддат ичида ўтказилади. Сайлов комиссияларини тузиш, депутатликка номзодларни рўйхатга олиш ва бошқа тадбирлар ушбу қонунда белгиланган тартибда амалга оширилади.

Сайловда овоз беришда қатнашган сайловчилар овозининг ярмидан кўпини олмаган депутатликка номзод тегишли Советга ушбу ёки бошқа сайлов округларидан такроран депутатликка номзод қилиб кўрсатилиши мумкин эмас.

55-модда. Бўшаб қолган ўринларга Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлари сайловини ўтказиш

Тегишли халқ депутатлари Совети айрим халқ депутатларининг ваколатларини ҳақиқий эмас, деб топган тақдирда, шунингдек депутат чақириб олинган, бошқа сабабларга кўра, депутатлик ваколатлари муддатидан олдин тўхтатилган тақдирда тегишли сайлов округларида депутатлик ўрни бўшаб қолган вақтдан эътиборан икки ой муддат ичида янги сайлов ўтказилади. Сайлов тегишли халқ депутатлари Совети ёки унинг президиуми томонидан сайлов ўтказилишидан камида бир ой олдин белгиланади ва ушбу қонун талабларига риоя қилган ҳолда ташкил қилинади. Бунда округ сайлов комиссияси сайлов белгиланганидан кейин учинчи куни, участка сайлов комиссиялари эса бешинчи куни тузилади. Депутатликка номзодларни рўйхатга олиш сайловдан 15 кун олдин тўхтатилади.

Бўшаб қолган ўринларга депутат сайловини ўтказган вақтда область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссияси тузилмайди.

Сайлов округининг территорияси сайлов участкасининг территориясидан кичик ёки унга тенг бўлган ҳолларда участка сайлов комиссияси тузилмайди. Округ бўйича сайлов бюллетенларини қабул қилиб олиш, овозларни санаш ва сайлов натижаларини аниқлаш тегишли округ сайлов комиссияси зиммасига юклатилади. Сайловчиларнинг рўйхатлари сайлов округи бўйича тузилади. Агар сайловчилар рўйхатига киритилган ҳамма сайловчилар овоз бериб бўлган бўлсалар, овоз бериш маҳаллий вақт билан 20 дан олдин ҳам тамомланиши мумкин.

Депутатлик ўрни халқ депутатлари Советининг ваколат. муддати тугашига ярим йилдан камроқ вақт қолганида бўшаб қолса, янги депутат сайлови ўтказилмайди.

56-модда. Янги ташкил этилган маъмурий-территориал бирликларда халқ депутатлари Советларига сайлов ўтказиш

Янги ташкил этилган маъмурий-территориал бирликларда халқ депутатлари Советларига сайлов янги ташкил этилган область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ составига кирган территорияда депутатлар йўқлиги ёки уларнинг сони етарли эмаслиги туфайли халқ депутатлари Советини тузиш мумкин бўлмаган ҳолларда ўтказилади.

Халқ депутатлари область Советларига сайлов Ўзбекистон ССР Олий Совети ёки унинг Президиуми томонидан, халқ депутатлари район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ Советига сайлов эса тегишли юқори Совет ёки унинг президиуми томонидан маъмурий-территориал бирлик ташкил этилган кундан бошлаб узоғи билан бир ой муддат ичида белгиланади ва ушбу қонунга мувофиқ ўтказилади.

Сайлов округларини тузиш, область, район, шаҳар, шаҳардаги район, посёлка, қишлоқ сайлов комиссияси, шунингдек округ сайлов комиссиялари составини тасдиқлаш сайлов ўтказишни тайинлаган Ўзбекистон ССР Олий Совети ёки унинг Президиуми, ёхуд тегишли халқ депутатлари Советлари ёки унинг Президиуми томонидан амалга оширилади.

Сайловчилар рўйхатига киритилган ҳамма сайловчилар овоз бериб бўлган бўлсалар, овоз бериш маҳаллий вақт билан соат 20 дан олдин ҳам тамомланиши мумкин.

• Ўқитувчиларнинг август кенгашлари

ОБЛАСТИМИЗ шаҳар ва районларида ўқитувчиларнинг август кенгашлари бўлиб ўтди. Унда педагоглар янги ўқув йилига кўрилган тайёргарлик, ўқув-тарбия самарадорлигини ошириш билан боғлиқ долзарб мавзуларда фикр-мулоҳазалар билан ўртоқлашдилар. Шунингдек, ёшларга пухта билим бериш, дарслар сифатини яхшилаш, мактаб, оила ва жамоатчилик ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, маълум предметлар бўйича ихтисослашган билим муассасалари ишини янада такомиллаштириш, компьютерлаштиришни тезлаштириш, шунингдек, ўқитувчи обрўсини ошириш юзасидан бир қатор қимматли таклиф ва истаклар билдирилди.

БИР ЙИЛЛИК ИШ РЕЖАЛАШТИРИЛДИ

Бошқа жойларда бўлгани каби Ўрта Чирчиқ районида ҳам ўқитувчиларнинг анъанавий август кенгаши бўлиб ўтди. Мухбиримиз район халқ таълими бўлими мудири Лутфулла НУРУЛЛАЕВдан бу йилги педагогик кенгашнинг ўзига хос хусусиятлари, белгиланган режалар ҳақида гапириб беришни илтимос қилди.

— Кенгашда аввало амалга оширилган ишлар умумлаштирилди. Шуни айтиш керакки, беш йиллик бошидан бери районда тўртта янги мактаб қурилди. Синфхоналардаги ўқувчилар ўрни 4 мингга кўпайди. Ҳозир яна тўртта мактаб қурилиши ниҳоясига етмоқда. Иккитасининг лойиҳаси тайёрлаб қўйилган. Натижада ҳозир 25 та мактабда ўқув жараёни бир сменада олиб бориш имконияти пайдо бўлди.

Бироқ, август кенгашида кўпроқ мактабислоҳоти йўлидаги тўсиқлар, ҳал этилмаётган муаммолар хусусида гап кетди. Маълумки, 1986 йилдан бошлаб биз 11 йиллик умумий таълимга ўта бошладик. Бугунги кунда 17 та мактабда 6 ёшлилар ўқитилмоқда. Янги ўқув йилида ана шу ёшдаги 2050 кичкинтой мактабга боради. Лекин кўпгина мактабларда уларнинг билим ва дам олиши учун зарур шароитлар етишмайди. Бунинг учун 130 та синфхона қурилиши даркор.

Район ижроия комитети ўз вақтида «Болаларни овқатлантириш» программасини ишлаб чиққан эди. Аммо унинг ижроси етарлича назорат қилинмаётганлиги сабабли ўқувчиларнинг 32 процентигина иссиқ овқат билан таъминланган. Мактаб ошхоналари ва буфетларида холодильниклар етишмайди.

Ўқувчиларга тиббий хизмат кўрсатишда ҳам жиддий камчиликлар кўп. Ҳозир амалдаги қонун-қоидаларга кўра ўқувчилар сони 900 нафардан кўп бўлган мактаблардагина медицина ҳамшираси штати берилган. Қолганларини оталиқ хўжалик ва ташкилотлар ҳисобига бундай кадрлар билан таъминлаш керак. Бироқ улар мактаб ислоҳотининг талаби билан ҳисоблашаётганлари йўқ.

Бугунги кенгашимизда ҳам ва ундан сўнг мактаб директорлари, район ва оталиқ ташкилотларнинг раҳбарлари билан бўлган давра суҳбатида ҳам ана шу масалалар кўтарилди. Меҳнат таълимини пухта йўлга қўйишдаги муаммолар ҳам тилга олинди. Зарур моддий техника базалари бўлмаётганлиги учун иккита мактабларaро ўқув ишлаб чиқариш комбинатини қисқартиришга мажбур бўлдик. Оталиқ корхоналар эса қандай қийинчиликлар билан ўқувчилар учун тайёрланган иш жойларидан 64 тасини қисқартириб юбордилар.

Август кенгашида бу нуқсон ва камчиликлар қуруқ қайд этиб қолинмади. Тегишли партия, совет, хўжалик органлари мактаб ислоҳотини амалга ошириш юзасидан конкрет вазифаларни белгилаб олдилар. Ошкора вазиятда бўлиб ўтган мулоқотлар умумий таълим олдида турган вазифаларни ҳал қилишга яна бир туртки бўлди, деган умиддамиз.

Кенгашда область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов нутқ сўзлади.

А. НОСИРОВА.

Мавзудан четга чиқмаганларида эди...

Пойтахтдаги Санъат саройи кичик залининг фойесида бу гал кино юлдузларининг суратлари-ю, фильмлардан олинган айрим лавҳаларни эмас, балки Тошкентнинг Октябрь районй мактабларидан келтирилган турли кўргазмалар, жиҳозларни кўриш мумкин эди. Район ўқитувчиларининг анъанавий август кенгаши айнан шу ерда ўтказилди.

Аввало кенгаш муқаддимасида анъанага кўра район педагоглари сафига келиб қўшилган ёш мутахассислар табрикланиб, уларга тантанали равишда меҳнат дафтарчалари топширилди. 92-мактабнинг ветеран ўқитувчиси, Ленин ордени нишондори Ҳ. Шомуродова эндигина иш фаолиятини бошлаётган бу ёш педагогларга яхши тилаклар билдирди.

Район халқ таълими бўлимининг 1988—1989 ўқув йилида КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил февраль Пленуми қарорлари, Бутуниттифоқ халқ таълими ходимлари съезди резолюцияларини бажариш юзасидан амалга оширган ишлари ҳақида ҳисоботи аввалроқ кўпайтирилиб, кенгаш қатнашчиларига тарқатилгани учун ҳам, район халқ таълими бўлимининг мудири Ш. Т. Дадашев узундан-узоқ маъруза ўқиб ўтирмади. У 1988 йил август конференцияси тавсияномаларининг бажарилиши тўғрисида ахборот бериш билан билан кифояланди холос.

Шундан сўнг йиғилганлар бирин-кетин сўз олиб, минбарга чиқа бошладилар.

— Районда тўртта мактаб мана икки йилдирки, ўз-ўзини бошқараяпти, — деди С. Айний номли 84-мактаб директори М. Мираҳмедов. — Бу янгиликми? Йўқ. 60-йилларда ҳам халқ таълимида бу нарса бор эди. Аммо маъмуриятчилик, буйруқбозлик иш услуби уни йўқ қилди. Эндиликда янгича ташаббусларни сақлаб қолиш ўзимизга боғлиқ бўлиб қолди.

Район халқ таълими бўлими методика кабинети мудираси Д. Отабоева эса Ўзбекистон умумий таълим мактаби концепцияси лойиҳаси ҳақида фикр билдирди. Минбардан 254-мактабнинг она тили ва адабиёти фани ўқитувчиси Д. Ғаниева сўзлари янграганда залдагилар ажиб бир жонланиш сездилар. У тил ҳақида жон куйдириб гапираётган баъзи ўқитувчиларнинг аслида мактабда ўз нутқлари устида ишламаётганликлари, айрим педагоглар ҳатто ўзлари ҳам эплаб диктант ёзолмасликлари, давомат журналларида русча имло билан ёзилган ўзбекча фамилияларни кўп учратиш мумкинлиги ҳақида куйиниб гапирди.

— Йилда бир-икки ўтказиладиган олимпиадаларни кутиб ўтирмай, — деди у, — бадиий ўқиш, нутқ маданияти, иншо ёзиш бўйича тез-тез район конференциялари ўтказиб туриш лозим. Шундагина ўзбек тилини ўқувчилар орасида кенгроқ тарғиб қила оламиз.

84-мактабнинг катта методисти Л. Е. Абрамович эса ўз нутқини Совет Армиясида хизмат қилаётган собиқ ўқувчиларидан кўплаб хатлар олаётганидан бошлади. Йигитлар бу мактубларда рус тилини пухта ўргатганлиги учун ўз муаллималарига миннатдорчилик билдиришмоқда. Шу билан бирга педагог мактаблар кўп жиҳатдан раҳбарлар назаридан четда қолаётгани ҳақида гапирди.

82-мактаб ўқитувчиси Л. Ҳошимова, 42-мактаб директори Н. Сербинлар ҳам педагогика соҳасининг ҳозирги замон талаблари билан уйғунлаштириш борасида учраб турган муаммоларни тилга олишди.

— Қайта қуриш ишини ўқитувчисиз тасаввур этиш қийин, — деди ветеран педагог, пенсионер Ш Худойбоев. — Лекин бу соҳа одамларига, айниқса пенсионерларга етарлича эътибор берилмаяпти. Натижада, кекса ўқитувчиларни мачитларда учратиш мумкин. Баъзилари бозорда писта ҳам сотаяпти. Бунга барҳам бериш керак. Уларни ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этиш лозим. Қолаверса, педагоглар дам оладиган масканлар очиш керак. 1972 йилдан бери қурилаётган ўқитувчилар уйи ҳамон түя гўшти еб ётибди. Районимиздаги Ўқитувчилар истироҳат уйи ҳам йўқ бўлиб кетди. Булар ҳақида жиддийроқ ўйлаб кўриш вақти келди.

Шундан сўнг сўзга чиққан Тошкент Давлат политехника институти доценти С. Алимуҳамедов олий ўқув юрти билан мактаб ўртасидаги алоқалар ҳақида, 186-мактаб ўқувчиси М Толипова дарсликларнинг номукаммаллиги хусусида, 108-мактаб ўқитувчиси Л. А. Гусакова адабиёт фанидан тайёрланаётган ўқув программаларининг замон талабига жавоб бермаётганлиги тўғрисида, 41-мактаб ота-оналар комитети раиси Қ. Исломов бола тарбиясида мактаб ва оила ҳамкорлиги ҳақида гапирдилар. Октябрь район партия комитети иккинчи секретари Е. А. Лойко эса ўз нутқида район мактаблари педагоглари ўз фаолиятларида эътибор беришлари зарур бўлган баъзи муаммоларни санаб ўтди.

Конференция сўнгида йиғилиш қатнашчилари халқ таълими бўйича район кенгаши аъзоларини сайладилар.

Бир қарашда конференция анча қизиқарли, мазмунли ўтди. Бироқ унда сўзга чиққанлар регламентга эътибор бермаганликлари, ўз фикрларини аксарият тарқоқ ҳолда баён этганликлари, асосий гаплардан кўра кўпроқ иккинчи даражали гапларга чалғиб кетганликлари туфайли залда ўтирганлар тез чарчашди. Улар конференцияни тезроқ якунлашни талаб қила бошладилар. Натижада сўз беришни илтимос қилган 22 кишидан фақат 10 кишигина минбарга чиқа олди, холос.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети идеология бўлими мудирининг ўринбосари Р. Раҳмонов иштирок этди.

У. АБДУШОҲИДОВ.

ЎҚИТУВЧИ САВИЯСИГА БОҒЛИҚ

Педагогларнинг ўтган йилда бўлган август кенгашида мактабларнинг эскилиги, ремонтталаблиги қаттиқ танқид қилинган эди. Педагоглар танқидидан сўнг хўжалик раҳбарлари мактабга бўлган муносабатни тубдан ўзгартирдилар. Ўтган ўқув йили давомида районда иккита янги замонавий мактаб биноси қуриб битказилди. 8 та мактаб учун қўшимча синф хоналари қуриш бошланди.

Халқ таълими ходимларининг куни кеча бўлиб ўтган анъанавий август кенгашида доклад қилган Чиноз район халқ таълими бўлими мудири Т. Эргашев мактабларнинг моддий техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан олиб борилаётган ишлар хусусида алоҳида тўхталиб ўтди. Кейинги пайтларда мактабларга оталиқ ташкилотлари коллективлари кўрсатаётган ёрдам сезиларли даражада яхшиланди. «Олмалиқ» совхози коллективи кучи билан мактаб ремонтдан чиқарилди, устахона қурилди, янги корпусга асос солинди. К. Маркс номли колхоз раҳбарлари ҳам бу соҳада фаоллик кўрсатишяпти. 7-мактаб қурилишига ер участкаси берилди, лойиҳа-смета ҳужжатлари учун маблағ ажратилди. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози 22-мактаб учун 5 та синфхона, 11-мактаб учун 50 ўринли ошхона қуриб берди. Энгельс номли, Охунбобоев номли колхоз раҳбарларининг мактабларга кўрсатаётган ёрдами ҳам самарали бўлаяпти.

Ҳозирги кунда район мактабларида 16 та лингофон кабинети, 105 та киноаппарат, 40 радиоузел, 2 комплект электрон-ҳисоблаш машинаси ишлаб турибди. Кейинги пайтларда мактабларни жиҳозлаш учун 420 минг сўм сарфланди. Ўқув жараёнида техника воситаларидан унумли фойдаланилаётганлиги учун ҳам фанларни ўзлаштириш яхшиланмоқда.

Август кенгашида сўзга чиққан нотиқлар ютуқларни таъкидлаш билан бирга асосий эътиборни ҳал этилиши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар. Таълим-тарбия сифати энг аввало ўқитувчи билими ва савиясига боғлиқ эканлиги алоҳида уқтирилди. Районда ўз касбини пухта эгаллаган мураббийлар оз эмас. Лекин айрим ўқитувчилар ҳамон ўз вазифаларига юзаки қараб келмоқдалар. Кенгашда 29-мактаб она тили ва адабиёти ўқитувчиси А. Исалиев, 7-мактаб ўқитувчиси Ҳ. Султонов, 4-мактаб ўқитувчиси Е. Тешабоев ва бошқалар қаттиқ танқид қилинди. Айрим ҳолларда ўтилмаган дарслар учун ҳам ҳақ олиш давом этмоқда. Бундай ҳоллар 17-мактабда кўпроқ рўй бераяпти.

Кенгашда мактаб ислоҳоти жойларда суст бораётганлиги эслатиб ўтилди. Дарсларни ўтишда, тарбиявий ишларни олиб боришда ҳамон эскича усулдан халос бўлингани йўқ. Шунинг учун ҳам кўп жойларда асосий фанларни ўзлаштириш даражаси пасайиб бормоқда. Сўзга чиққанлар йўл қўйилган камчиликларни тугатишга ёрдам берувчи қимматли таклифларни ўртага ташладилар.

Ж. НОСИРОВ.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

СЕНТЯБРГА ТАХТ

✦ ЯНГИ ЎҚУВ йили арафасида Чиноз районидаги 27-мактаб ўқувчилари муносиб совға олишди. 33-кўчма механизациялашган колонна қурувчилари бунёд этган 300 ўринли янги ўқув корпусида эртага — сентябрь тонгида биринчи қўнғироқ чалинади. Суратларда: янги мактабнинг кўриниши; ўқувчилар устозлари Г. Жўраева билан суҳбатлашишмоқда; сўнгги ишлар ниҳоясига етказилмоқда: олти ёшлиларнинг дам олиш хонаси.

М. НАЗАРОВ суратлари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
45-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989—1990 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти тракторчи-машинист, зоотехник, балиқчилик мастери, автослесарь, қишлоқ хўжалиги машиналари ремонти бўйича слесарь, сотувчи, электр-газ пайвандчи, техник-электрик (монтёр) мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлайди.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8—10 синф маълумотига эга бўлган йигит ва қизлар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати — 1—3 йил.

10-синф маълумотига эга бўлган йигит ва қизлар билим юртидаги кенг ихтисосли тракторчи тайёрлайдиган 8 ойлик қисқа курсларга ҳам қабул қилинади.

Билим юртини муваффақиятли тамомлаганлар ўрта махсус маълумот олганлиги ҳақида диплом оладилар ҳамда уларга олий ва ўрта махсус ўқув юртларига ўқишга кириш учун йўлланма берилади.

Битирувчилар ўз мутахассисликлари бўйича иш билан таъминланадилар. Ўқишга қабул қилинганлар 4 маҳал бепул овқат, кийим-бош ҳамда 10—22 сўм миқдорида стипендия, узоқдан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Билим юрти қошидаги Маданият уйида ва спорт комплексида спорт турлари бўйича тўгараклар ташкил этилган.

Билим юрти адреси: Тошкент области, Ғалаба районы, Қўрғонча посёлкаси.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги
РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989-1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти барча йўналишдаги озиқ-овқат, саноат товарлари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар тайёрлайди. Бу группаларга 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқиш муддати 8,5 ой.
Ўқишга республикамиз шаҳарларида яшовчилар қабул қилинади.
Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

БОШҚА ШАҲАРДАН КЕЛГАНЛАР ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИ.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлган, битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчилар педсовет қарорига кўра, ўқишни битириб бўлгач Тошкент совет савдо техникумига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг Бош универсал магазинида ва универсамларда олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 086/У формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, характеристика, шаҳар савдо идораси ва область савдо бошқармасининг йўлланмаси.

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАРГА ҲАР ОЙДА 32 сўм стипендия берилади.

Ота-онасиз ва етим қолган ўқувчиларга ҳамда Улуғ Ватан уруши I ва II даражали ногиронларнинг фарзандларига ҳар ойда 41 сўм стипендия тўланади.

Республика ҳунар-техника билим юртининг адреси: 700173, Тошкент шаҳри, А. Икромов районы, Бобир кўчаси, 3-уй (13 ва 70-автобуслар билан «Чўпон-ота»; 4 ва 9-трамвайлар билан «Тез ёрдам медицина клиникаси» бекатларигача борилади). Телефонлар — 75-35-86, 75-35-92.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
(Ҳадра майдони)
6 СЕНТЯБРДАН

БОШЛАБ ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА

«МУШУК УЙИ»
ва
«ДОКТОР АЙБОЛИТ»

ҒАРОЙИБ ТОМОШАЛАРИ
2 БЎЛИМДАН ИБОРАТ КАТТА РАНГ-БАРАНГ ПРОГРАММА.
ҚАТНАШАДИЛАР:

РСФСРда хизмат кўрсатган артист Александр ПОПОВ

ва масхарабозлар: Удмуртистон АССРда хизмат кўрсатган артистлар

Иван ТРЯПИЦИН ва Василий ОРЛОВ.

Справкалар учун телефонлар — 44-35-91, 44-35-84.

Касса дам олиш кунисиз — соат 10 дан 20.00 гача очиқ.

ОЛДИНДАН БИЛЕТЛАР СОТИШ КАССАСИ ИШЛАЙДИ.

Коллектив бўлиб тушиш учун буюртмалар қабул қилинади.

Қишлоқ жойлардан келган томошабинларнинг аризаларига биринчи навбатда хизмат кўрсатилади.

«ТАШСТРОЙМАТЕРИАЛЫ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

ишлаб чиқаришда мавжуд бўлган

140 тонна миқдоридаги ГОСТ 390-83 ўтга чидамли ўтхона ғиштларини, чизмакашлик тахталарини (15 дона), турли подшипникларни

СОТАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент области, Оржоникидзе районы, Яланғоч посёлкаси, 2-Яланғоч заводлар бошқармаси.

Театр

Навоий номидаги ўзбек давлат академик катта театрида 31/VIIIда да Фауст.

Цирк

Тошкент давлат циркида — Москва цирки артистларининг гастроллари 31/VIII да (19.30) да.

Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати коллективи комбинат директори П. С. Мақсудовга укаси

Озоджон Соаталиевич МАҚСУДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш давом этмоқда. Келаси йил ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. 11921. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Б. 1674. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12